

Ingurumen Buletina

- 1. Garoñaren inguruko zalantzek jarraitzen dute***
- 2. ELAn kontsumituko dugun elektrizitatea %100 berriztagarria***
- 3. Hondakinak altxorra dira***
- 4. Europar Batasunak ere ekonomia zirkularraren alde egiten duenean....***
- 5. Elektrizitatearen fakturan aurrezteko: bajatu potentzia!***

1. Garoñako zentral nuklearraren inguruko zalantzek jarraitzen dute

2012ko abenduaren 16an Garoñako zentral nuklearrak bere jarduera etetea ospatu genuen, baina orduan jada esan genuen borroka ez zela bukatu eta aurrerantzean ere tentuz jarraituko genuela gaia. Eta horrela izan da. Hilabete guzti hauetan denetik gertatu da, eta urte eta erdi beranduago oraindik ez dakigu itxiera behin betikoa izango den.

Endesa eta Iberdrolak osatzen duten eta zentrala kudeatzen duen Nuclenor enpresak, arrazoi ekonomikoengatik itxi zuen zentrala. Beraien arabera enpresa ez zen bideragarria Gobernuak elektrizitatearen tarifa defizita murrizteko hondakin nuklearrei ezarritako tasa eta zerga berrien ondorioz. Hemen hasi zen Gobernu eta Nuklenorren arteko gerra taktikoa. Azkenean Industria Ministerioak atzera egin zuen eta Nuclenorrek zentrala berriro irekitzeko eskaera egin du. CSNk (Segurtasun Nuklearrerako Kontseilua) Fukushimako istripuaren ondorioz Europar Batasunak exijituriko segurtasun frogen ondoren jada zentralari exijitu zion neurri batzuk hartzeko, eta oraindik derrigorrezko hobekuntza hauek ez dira bete. Neurri hauek, fisikari nuklear batzuen arabera, ez dira

nahikoak segurtasuna bermatzeko. Orain CSNk zentrala 2031 arte martxan jartzeko eskaria ebaluatu behar du. Momentuz, enpresari informazio gehiago eskatu dio erabakia hartu ahal izateko. Etorkizuna CSNren erabakiaren esku geratu da. Erantzuna ezezkoa bada zentrala itxi beharko da, eta baiezkoa bada gobernuak izango du azken hitza.

Bitartean behin betiko itxiera eskatzen duten mobilizazioek jarraitzen dute. Eusko Legebiltzarrak ere, lehen aldiz PPre babesarekin, Garoñaren behin betiko itxiera eskatu du.

Itxaronaldi luze honen azken berria CNMCK (Merkatuen eta Kompetentziaren Komisio Nazionala) Nuklenorri ezarritako 18,4 milioi euroko isuna da. Arrazoia baimenik gabe zentrala itxi izana da. CNMCKrentzat geldialdi hau arau-hauste larria da, ezin delako baimenik gabe energia elektrikoaren ekoizpen ahalmena edo horniketa murriztu. Zoritxarrez isunaren arrazoia ez da segurtasun falta izan arrazoi ekonomikoa baino, geldialdiaren edo zentrala berriro ireki eta bere bitzta luzatzearen arrazoia ekonomikoa izango den bezala.

Onartezina da horrelako azpiegitura arriskutsu eta kaltegarrien inguruko erabakiak

enpresaren irabazi eta gastuen arabera hartzea, eta ez inguruan bizi garenoi eragiten digun segurtasun ezaren arabera. Horregatik jarraituko dugu borrokan Garoña behin betiko itxi dadin.

2. ELAn kontsumituko dugun elektrizitatea

%100 berriztagarria izango da

Energia janaria eta ura bezain oinarrizkoa den lehentasuna da. Eta horregatik da beharrezkoa herritarrok energiaren kontrola guregain hartzea eta duen garrantziaz kontzientziaz kontsumo iraunkor eta arduratsua bultzatuz. Azken hilabeteetan ELAn sarritan aritu gara energia ereduaren aldaketaren beharraz: eredu aldaketa bultzatzeko plataformetan parte hartuz, Euskal Herriarentzat etorkizuneko energi eredu iraunkor baten aukerak azaltzen dituen dokumentuak publikatuz, edo energian oinarrituriko jardunaldiak antolatuz. Ez da gutxi sindikatu batentzat, bere indar gehienak langileen lan eskubide eta eskubide sozialak defendatzeko bideratzen baititu. Baina ez da nahikoa eta horregatik pausu bat haratago joatea erabaki dugu komertzializadora elektriko aldatuz. Horrela ELAko lokal guztietan kontsumituko den energia berriztagarria izango da. Zaila dirudi,

baina benetan ez da hain zaila. Nahikoa da ohiko enpresa elektrikoetik energia berriztagarria kontsumitzeko kooperatiba batera pasatzea. ELA Goiener kooperatibako bazkide eta kontsumitzaile izatera pasako da.

Goiener irabazi asmorik gabeko kooperatiba da. Elektrizitate berriztagarria merkaturatuz lorturiko etekinak kooperatibara itzultzen dira, eta bazkideek asanbladan erabakiko dute zertara bideratu diru hori. Era berean, bazkideek sorkuntza berriztagarriko egitasmoetan inbertitu ahal izango dute, kooperatibak berak kontsumituko lukeelarik ekoizpen hori. Azken helburua kooperatibak sorturiko energia kopurua bazkideek kontsumitzen duten kopuru bera izatea da, guzti hori energia berriztagarrien bitartez eta ahalik eta kontsumo arrazional eta eraginkorrena eginez. Goienerrek kooperatibak tokiko ekonomia bultzatzen duten eragiletzat dauzka. Horregatik, penintsula osoan merkaturatzea posible izanagatik ere Euskal Herrian zentratzen dira, estatu mailan tokiko kooperatibak bultzatzen lagunduko duten arren.

Ezinbestekoa da legediak eta instituzioek Euskal Herriarentzat eta bertan bizi garenontzat energia eredu iraunkor bat babestea eta bultzatzea. Eta sindikatu bezala

helburu hau lortzeko presionatuz jarraituko dugu. Baina herritarrok ere, energia kontsumitzaile gisa, aldaketa horretan eragin dezakegu. Indarrak batzen baditugu eta gure kontsumoa aldatzen badugu, enpresak behartuko ditugu energia berriztagarri gehiago ekoiztera eta aldiberean nuklearra, ikatza edo gasa bezalako energia iturriak alde batera uztera. Horregatik eman behar dugu pausu txiki hau, gure etxeko energia hornitzailea aldatzea. Ez da asko kostatzen, tramitea azkar egiten da, baita internet bidez ere, eta kooperatiba arduratzen da hornitzaile arruntarekin kontaktuan jarri eta aldaketa egiteaz. Egun gutxitan energia berriztagarria izango dugu etxean.

ELAren kasuan, etxe arrunt bateko kontsumoa baino handiagoa izaterakoan, kooperatiba auditoria energetiko bat egiten ari da kontsumo eraginkorrago bat izateko neurriak proposatu asmoz, energia eta dirua aurrezteko da asmoa. Pausu txiki honekin denok irabazten dugu eta ez du ia inork galtzen. Enpresa energetiko handiek soilik galduko dute, orain arte beraien boterea herritarroi ahal den beste estutzeko erabili duten horiek, beraien ekintzen ondorioz jendea gosea eta hotzak egotea axola ez zaien horiek soilik.

3. Hondakinak altxorra dira

Egunero kontsumitu eta hondakin bihurtzen ditugun gauzen zerrenda bukaezina da. Eta hauei industriako, merkataritzako eta nekazaritzako hondakinak gehitu behar zaizkie besteak beste. Hondakin kantitate izugarriak sortzen ditugu, eta zenbat eta aberatsago orduan eta hondakin gehiago. Europa eta Ipar Amerika gara hiri hondakin gehien sortzen dugunak. Baina hazkunde garaian dauden herrialdeetako hiriak ere, Rio de Janeiro edo Shangai esaterako, azkar ari dira postuak igotzen, eta gainera beraien hondakinak kudeatzeko arazo larriekin. Arazoa benetako, globala eta gero eta handiagoa da.

Alde ona da gero eta pertsona gehiagok, eta herrialde askotan, ikusten dutela aukera bat besteek botatzen dituzten gauzetan: gainera kendu nahi ditugun lehengaiak. Alde txarra ere badu ordea, herrialde aberatsetatik geroz eta hondakin gehiago doaz garapen bidean dauden herrialdeetara, gehiegitan modu ilegalean eta pertsona eta ingurumenari kalte egiten dioten baldintza eskasetan, inongo segurtasunik gabe. Munduan 53 milioi tona hondakin teknologiko sortzen dira urtean, eta gehiena esportatu egiten da. Adibideak asko dira. Hau

gertatzearen arrazoiak ingurumen legedirik eza eta hondakinetan itotzen ari diren herrietan dauden lan koste baxuak dira. Baina oinarrian dagoen arrazoa gure kontsumo arduragabea dago, gure hondakinak modu egokian ez ateratzean eta gure mundu moderno honetan produktuen bizitza luzatzeko exigentziarik ez egotean. [“La tragedia electrónica”](#) dokumentalak arazoa bere krudeltasun osoz azaltzen du.

Alde onera itzuliz, hondakinak negozio errentagarria izan daitezke, eta gainera garbia. Kudeatu, sailkatu eta birziklatzea dira horretarako gakoak. Ongi eginda, gizarte osoari interesatzen zaio. Lehenik, dagoeneko nahiko kaltetuta dagoen planetaren iraunkortasunagatik eta ingurumen arrazoiengatik. Hondakinentzat irtenbide geroz eta eraginkorragoak eta ekologikoagoak bilatzeko ikerketa eta garapena behar duten eta lanpostuak sortzeko aukerak dituzten sektoreentzat ere aukera ona da. Baliabide naturalen eta lehengaien gehiegizko ustiaketa ekiditeko bide bat ere bada, dagoeneko kontsumitu eta bota ditugun materialak errekuperatu daitezkeelako. Hondakinak baliabideak dira eta ezin dugu onartu zabortegietan lurperatu edo erraustegietan erretzerik. Europar Komisioaren arabera,,

hondakinak behar bezala kudeatzeak Europar Batasunari 72.000 milioi euroko aurrezkoa ekarriko lioke. Komisioaren estrategia beteko balitz 2,4 milioi lanpostu eta 187.000 milioi euroko negozio bolumena sortuko lirateke. Birziklapena iraunkortasun kontua da, eta baita ekonomia kontua ere. Eta hondakinez eta hauek sortzen dituzten sustantzia toxikoez libratuko ginateke.

Eta hau gure etxeetan hasi behar da, kontsumitzaileetan. Kontsumo arduratsuago batek eta hondakinen sailkapen prozesuan kontsumitzaile, ekoizle eta banatzaileen arteko lankidetzak, izugarri errazten du berreskurapen eta birziklapen prozesua. Ezin daiteke alderatu etxean lau edo bost edukiontzi izatearen eragozpenarekin. Denoi interesatzen zaigu hau, ingurumen arrazoiengatik, lanpostuen sorreragatik eta baliabideak gehiegi ustiatzea ekiditeagatik. Ez gaitezen engaina arazoa konpontzen ez duten beste argumentu batzuekin.

4. Europar Batasunak ere ekonomia zirkularren alde egiten duenean...

Zenbat aldiz esan digute ekonomia zirkularra aurrera eramatea ezinezkoa dela? Ba oraingoan Europar Komisioa da ekonomia zirkularra bultzatu nahi duena. Horretarako

Europa ekonomia zirkularrera bihurtu eta estatueta birziklapena bultzatzeko proposamenak egin ditu.

Momentuz, lehen pausua eman du hondakinen kudeaketan anbizio handiagoko helburuak ezarriz: hiri hondakinen %70 eta ontzi arinen %80 birziklatzea. ELAk azken urteetan martxan jarri dituen zero zabor kanpainen aldarrikatu dituen helburuetara gerturatu dira. Aldaketa hau Europar Batasunak ekonomia lineal zirkularrera oinarritzko trantsizio bat emateko planaren testuinguruan kokatzen da. Ekonomia zirkular batean berrerabilpena, berreskuratu eta birziklatzea arau bihurtzen da, eta hondakinak iraganeko zerbait dira. XXI. mendetik datorkigun sistema lineal batean bizi gara. Funtzionatzen duen ekonomia bat nahi badugu gure baliabideei ahalik eta etekin gehien atera behar diegu, hau da, ekoizpenerako erabilera berri bat emateko birziklatu, eta ez zabortegietara bota.

Materialen erabilera epea luzatzeak, berrerabiltzeak eta eraginkortasuna hobetzeak mundu zabalean Europar Batasunaren konpetitibitatea hobetzea ekarriko luke, eta ez lan kostuen murrizketak FMik behin eta berriro dioen bezala. Gainera baliabide garesti eta urrien eskaera gutxitzea,

ingurumen inpaktuak ekiditea eta berotegi efektuko gasen igorpenak murriztea lortuko litzateke.

Material birziklatuen merkatuen berrikuntzak, diseinu ekologikoak eta industria kooperazioak hondakin gabeko gizarte eta ekonomia batera eraman gaitzakete. Ikerketa eta berrikuntza gakoak dira ekonomia zirkularra arrakastatsua izateko. diseinu berritzaileak, jarduera hobek, produktu eta ekoizpen iraunkorrakoak eta hondakinak baliabide bihurtzeko aurrerapen teknikoek eraginkortasun handiagoa ekarriko dute.

Baliabideen erabilpen eraginkorrakoak lan aukera berriak sortuko ditu. Hondakinen kudeaketa helburu berriek 580.000 lanpostu sor ditzake Europar Batasunean.

Ez da posiblea bakarrik, errentagarria ere bada, baina aldaketa hau politika egokien bidez lortuko da. Politika hauek anbizio handiagokoak izan behar dira, ez bakarrik batzuentzat hain estimatua den konpetitibitatea lortzeko, baita beste arloetan bide egoki eta anbizio handiagokoa egiteko ere: berotegi efektuko gasen murrizketa, eraginkortasun energetikoa, energia berriztagarrien garapena, garraio iraunkorra, elikadura burujabetza, eraikuntza iraunkorra,

lurralde antolaketa, ... eta ekonomia zirkularra lortzeko ezinbestekoak diren beste hainbat sektoretan.

5. Pausu bat gehiago elektrizitatearen fakturan aurrezteko

dagoeneko asko hitz egin dugu elektrizitatearen prezioaren igoeraz. Elekrika

handien gehiegikeriez. Etxean elektrizitatea aurreztuz faktura murrizteko ezintasunaz, igoera fakturaren alde finkoan ematen delako. Nola aurreztu dezakegu orduan fakturan? Kontrataturako potentzia murriztuz. Ikusi ezazu nola ondorengo bideo laburrean:

[¡Bájate la potencia!](#)